

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Regimine Ecclesiae Episcopalis In Octo Libros Distributus

Antonelli, Giovanni Carlo

Velitris, 1650

§ I. Quenam loca immunitate gaudeant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11401

rendam non requiritur actus completus, sed sufficit attentatus, & quomodo id intelligatur.

CAP. IX.

De Immunitate Ecclesiastica.

§. I.

Quanam loca immunitate gaudeant.

Recipuum ecclesiarum priuilegium est, quod ad eas Reus confugiens inde extrahi non potest *cap. miror cum seq. 17. q. 4. capit. inter alia de Immun. Eccles. l. presenti C. de His, qui ad Eccles. confug. & nouissime statuit Greg. XIV. in consuet. incip. Cum alias nonnulli, quæ refert Quarant. in ver. Reuerentia diuinorum: siue se exemerit è manibus familia, & liber confugiat ad ecclesiam, siue ligatus secum traxerit satellitem in ecclesiam, utroque enim casu gaudet immunitate *Clar. d. fin. quest. 30. vers. scias autem Dian. part. 1. trac. 1. ref. 13. & par. 3. tr. 1. ref. 36. & p. 4. tract. 1. ref. 106. Lezan. in Sum. qq. regul. tom. 3. ver. Immunitas ecclesiarum num. 19. Locatell. de Quæst. iudic. inspect. 5. num. 162. ubi dicit, hanc esse equiorem, & rationabiliorem sententiam, quod procederet etiam si postea aufugeret extra ecclesiam timore satellitum, vel inimicorum eum persequentium: hoc enim casu adhuc gauderet immunitate, & per conse-**

quens esset restituendus ecclesiæ: quia tunc non spontè, sed coactè exiit ab ecclesia, cum in hoc sufficiat timor futurus, ut probat Ric. in prax. for. Eccles. par. 2. ref. 430. quamuis secus esset, si dum ligatus extra ecclesiam ad carcerem duceretur, se in terram proieceret intra atrium Ecclesiæ, tunc enim non gauderet immunitate, ut d. Lezan. in Summ. qq. regul. tom. 3. in ver. Immunitas ecclesiarum nu. 19. Ricc. in Colle& decif. 109. par. 1. quemadmodum neq. hac immunitate gaudet qui ab ecclesia non extrahitur per vim, dolum, aut metum, sed precibus tantum, blanditijs, aut promissionibus educitur, hoc enim casu non est inuitus *Lezan. loc. cit. in ver. Immunitas ecclesiarum n. 18.*

Addunt DD. quod si reus confugiens ad ecclesiam non habeat, unde viuat, vel si habeat, eo utriusque non potest, tenetur ipsa ecclesia, seu Clerici illius Ecclesiæ tam sæculares, quam regulares necessaria alimenta illi subministrare *l. presenti d. sanè C. de His, qui ad Eccles. confug. glos. in c. diffiniuit 17. q. 4. Lezan. ut supra num. 23. Ricc. in Prax. for. eccles. par. 2. ref. 422. & alij apud Dian. par. 6. tract. 1. ref. 33. vers. & tandem ad id.*

7 Quare non licet Curia sæculari ponere custodes circumcirca ecclesiam, in qua delinquens se recepit, nè ad eum alimenta deferantur, & si hoc faceret, esset violata immunitas ecclesiastica *Abb. in cap. inter alia num. 13. de Immu. eccles. Couar. var. ref. lib. 2. cap. 20. numero. 17. quos refert, & sequitur Vulp.*

Vulp. in Prax. iudic. cap. 3. nu. 25. Clar. d. 9. fin. quast. 30. vers. quaro modo.

8 Item non potest reus, dum existit in ecclesia, damnari ad mortem, vel ad pœnam corporalem, puta ad exilium, triremes, verbera, vel perpetuum carcerem, *iuxt. tex. in cap. inter alia, ubi glos. in ver. puniendus de Immun. eccles. & c. id. constitutum 17. q. 4. quâuis de consuetudine aliter feruetur: solent enim Iudices citare delinquentem, illumque condemnare ad mortem, vel ad aliam pœnâ iuxta delicti qualitatē; nō enim damnatur, vt mors, vel alia pœna corporalis exequutioni maderetur, dum reus in ecclesia existit, sed dum licitè inferri poterit, vt d. Farinac. in Prax. crim. to. 2. de Carcer. q. 28. n. 77. ad fin. quem refert. Bonacin. to. 2. dis. 3. q. 7. pun. 3. num. 9.*

10 Hac autem immunitate gaudet non solum ecclesia benedicta, & consecrata, sed etiam non consecrata, nec benedicta, dummodo sit auctoritate Episcopi ædificata *cap. ecclesia de Immun. eccles. Bellett. Disquis. Cleric. par. 1. tit. de fauor. Cleric. real. 9. 4. n. 27. Barbof. in cap. tuarum num. 10. de Priuileg.* atque etiam locus omnis diuinis officijs dedicatus auctoritate Episcopi primarium lapidem impo-
nentis, aut ibi crucem erigentis, etiamsi non fuerint ibi celebrata diuina officia *cap. nulli liceat 12. q. 2. cap. nemo ecclesiam. de Consecr. dist. 1. d. cap. ecclesie in fin. Sylu. in Sum. ver. Immunitas 1. q. 1. Bellett. lococit. nu. 27. Bonacin. de Censur.*

in partic. disp. 2. q. 3. pun. 16. 9. 4. n. 2 Dian. par. 6. tr. 1. ref. 1. & alij, quicquid dicat glos. in d. cap. Eccles. ver. celebrantur, & alij quos refert, & sequitur Vulp. in Prax. Iudic. cap. 3. num. 18. quamuis enim ibi diuina officia nondum celebrari cœperint, locus tamen adhuc est Deo dicatus, & idē immunitate gaudere debet, vt expressè dēcernitur in d. cap. eccles. & itā frequentiori interpretum consensu. receptum esse testatur Clar. d. fin. q. 30. vers. quaro si constructa, & c. etiamsi ecclesia nondum sit perfectè constructa Dian. d. par. 6. tr. 1. ref. 1.

12 Neque huiusmodi priuilegium amittit ecclesia polluta, aut interdicta *Sylu. loco cit. Bellett. ubi supra n. 24. & itā tenent alij Doctores communiter, quemadmodum Clericus interdictus adhuc retinet sua priuilegia Dian. plures referens d. par. 6. tract. 1. resol. 1. obsequium enim, quod ecclesijs debetur, ob Dei reuerentiam præstat, & idē propter hominum culpam cessare non debet; immō etiamsi diruta sit, adhuc gaudet immunitate l. in tantum ff. de Rer. diuis. dummodo subsit spes refectionis; secus si auctoritate superioris destructa sit sine spe reedificationis Clar. loco cit. q. 30. vers. maius est dubium Vulp. in Prax. Iudic. cap. 3. n. 18. & alij apud Dian. d. par. 6. tr. 1. ref. 1. vers. verum affirmatiua sententia.*

14 Hoc etiam immunitatis priuilegium extenditur ad Cemeterium ecclesie *cap. consulti de Consecr. eccles. vel Altar. cap. cum ecclesia,*

H ubi

ubi glos. in ver. cæmeterijs de immū.
 Eccles. etiā si pollutum, & interdictū
 sit. *Diana par. 6. tract. 1. ref. 6. siue*
 cæmeterium sit contiguum eccle-
 sia, siue separatum *cap. vn. de Con-*
secr. eccles. in 6. Diana par. 4. tr. 1. ref.
108. & par. 6. tract. 1. ref. 6. vbi id ex
 15 tendit etiam ad ostium, & porti-
 cum cæmeterij, quod procedit,
 quando auctoritate Episcopi lo-
 cus aliquis pro cæmeterio est de-
 putatus *cap. ad hæc ubi glos. de Reli-*
g. domibus glos. in c. in ecclesiasti-
co 13. q. 2. quam esse communiter re-
 ceptā d. *Genuens. in Prax. Archiep.*
 16 *cap. 33. n. 21. quamuis neque conse-*
 cratus, neque benedictus sit, vt
 supra de ecclesia diximus *ex d. c.*
nulli liceat 12. q. 2. Dian. par. 6. tr. 1.
ref. 6. nam si religiosum locū vnus
 quisque sua voluntate facere po-
 terat eo ipso, quod mortuum in-
 ferebat in locum suum, vel ipsius
 defuncti, vt in l. in tantum ff. de
Rer. diuis. & l. scriptus ff. de Reli-
g. domib. itā multo magis Episcopus
 locum a se deputatum pro mor-
 tuis sepeliendis religiosum facere
 potest, vt constat ex d. cap. ad hæc,
 & d. l. in tantum vers. sacra autem
 17 ref. Eadem immunitate gaudet to-
 ta ecclesie fabrica, videlicet te-
 ctum, sacristia, scalæ, porticus, &
 atrium quolibet modo ecclesie ad-
 hæren. *cap. si quis in atrio & cap. si*
quis contumax, ubi glos. ver. ad hæ-
rentibus 17. q. 4. l. que religiosi ff. de
rei vendic. Dian. par. 6. tr. 1. ref. 1. &
 3. & est communis opinio. item cā-
 18 panile, etiam si disiunctum sit ab
 ecclesia, dummodò sit intra 30.
 passus *Dian. par. 4. tr. 1. ref. 108. Vn-*
 19 de confugiens ad ianuam ecclesie

immunitate gaudet, etiam si ec-
 clesiam inueniat clausam, dummo-
 dò stet in limine ianue, vel portā
 manibus tangat, vel seram, aut
 quid simile apprehendat, vt post
Decian. & alios resoluit Loccatell. de
Quest. iudic. in sp. 5. n. 163. Bonacin.
de cēs. in par. disp. 2. q. 3. pun. 16.
 20 *l. 4. n. 19. vel si parietem ecclesie*
 partis exterioris fuerit amplexus,
 vt dicunt Doctores apud *Dian. par.*
3. tr. 1. ref. 73. & par. 6. tr. 1. resol. 3.
 etiam si manu tantum tangat lo-
 cum sacrum, & totum corpus esset
 extra locum sacrum *Ricc. in Prax.*
par. 2. ref. 429. & p. 3. ref. 560. quia,
 si captus in scalis, vel ostio, aut
 atrio ecclesie, vel in spatio 30. pas-
 suum per circuitum ecclesie gau-
 det immunitate, multo magis in
 hoc casu, cum paries sit annexus
 & incorporatus ecclesie *Ricc. d.*
ref. 560. Vulp. vbi sup. cap. 3. n. 31.
 21 idemque dicendum, si reus per præ-
 cipuam corporis partem, vt per
 caput, & humeros in loco sacro
 existeret, licet tibia, & pedes ex-
 tra haberet, tunc enim gau-
 deret etiam immunitate *Dian. p.*
6. tr. 1. ref. 6. in fin. vbi citat Trul-
lench. in Decal. tom. 1. lib. 1. capit. 11.
dub. 1. n. 12.
 22 Eadem immunitate gaudent Cle-
 ricorum cedes existentes intra 30.
 aut 40. passus iuxta c. sicut antiqui-
 tus 17. q. 4. *Decian. tr. crimin. lib. 6.*
c. 25. n. 15. Ambrosiz. de Immun. c. 10.
 num 8. vbi ampliat, etiam si in di-
 ctis aedibus habitent laici *Leo in*
Thes. for. eccles. par. 1. cap. 13. num. 5.
Antonin. var. resol. lib. 1. ref. 18. n. 4.
Guazin. Defens. Reor. 1. cap. 37. nu.
 24 *Farinac. de Immun. eccles. n. 289*
Dian.

- Dian. p. 6. tr. 1. ref. 2. vers. ne tñ etiã:*
 dummodò huiusmodi ædes, seu
 domus sint ipsius ecclesiæ *Clar. d.*
q. 30. vers. Hinc est Dian. par. 3. tr. 1.
 23 *ref. 7. & p. 6. tr. 1. ref. 2. vbi hoc priui-*
 legium extendit etiam ad plateas
 ecclesiarum intra dictum spatium.
 Vnde domus laicorũ, sicut & via
 publicæ, cum non pertineant ad
 ecclesiã, non gaudent priuile-
 gio immunitatis, quamuis sint pro-
 ximæ ecclesijs *glos. in cap. quisquis*
inuentus ver. vel. domos 17. quest. 4.
Dian. d. par. 6. tra. 1. ref. 2. Quare
 si apertè constaret, scalas ecclesiæ
 pertinere ad publicam viam, illius
 24 que partem esse, in tali casu im-
 munitate non gauderent *Bonac.*
de legib. disp. 3. q. 7. pun. 4. n. 7. & de
Censur. in part. disp. 2. q. 3. pun. 16. §.
 25 *4. n. 7.* extenditur tamen ecclesiæ
 immunitas etiam vltra 30. aut 40.
 passus, vbi domus, aut ædes Cle-
 ricorũ plus spatij haberent, vt
dicunt DD. apud Bonac. de censur.
in part. disp. 2. q. 3. pun. 16. §. 4. nu. 6.
 26 passus verò nomine intelligitur
 mensura quinque pedum: pes autè
 est spatium 15. digitorum *iuxta*
glos. communiter receptam in d. cap.
sicut antiquitus ver. passus. de sume
 27 di verò sunt huiusmodi passus ab
 ecclesiæ ianuis per circuitũ *c. dif-*
finit 17. q. 4.
 28 Adde, quod curia secularis
 non potest in domo Clerici etiam
 propria laicorũ bona perquirere,
 neque ea inde abstrahere: quia
 alias satellites omnes Clericorum
 domos euertere possent, bonaque
 eorum propria sub isto colore
 diripere, atque ita indirecè traherentur
 Clerici ad curiam seculari-
 rem, vbi probare cogerentur, bo-
 na esse propria *Sperell. decis. 42. n.*
14. & seq.
 29 Hac etiam immunitate gau-
 dent monasteria virorum, & mu-
 lierum, eorumque claustrum, ac
 viridarium, seu hortus sub clausu-
 ra contentus, vt constat ex ipsa
constit. Greg. XIV. ibi, ab ecclesijs,
monasterijs, locisque sacris, & re-
ligiosis & c. Bellett. d. §. 4. nu. 37. Bo-
nacin. de Censur. in part. disp. 2. q. 3.
pun. 16. §. 4. nu. 10. Dian. par. 6. tr. 1.
ref. 6. vers. & tandem.
 30 Præterea extenditur huiusmodi
 immunitas ad omnia alia loca, quæ
 canonico iure religiosa censentur
 vt etiam dicitur in d. *constit. & no-*
tat. Bonacin. d. disp. 2. q. 3. pun. 16. §.
2. n. 1. quale est Hospitale auctori-
 tate Episcopi constructum *cap. ad*
hæc de Relig. dom. & dicunt DD.
 quos refert, & sequitur *Dian. par.*
6. tr. 1. ref. 6. vers. sed transcamus, se-
 minarium quoque puerorum, do-
 mus puellarum, vel orphanorum
 Episcopi auctoritate fundata, do-
 mus clericorum in communi vi-
 uentium, quales sunt religiosissi-
 mi Patres oratorij S. Philippi Nerij
Genuens. in Prax. Archiep. cap. 17.
n. 10. Bonacin. d. pun. 16. §. 4. n. 10.
Dian. par. 6. tra. 1. ref. 1. in fin. item
 priuata oratoria Episcopi simili-
 ter auctoritate erecta *d. c. ad hæc*
 31 *de Relig. dom. Sylu. in ver. Immuni-*
tas 1. q. 1. Dian. p. 6. tr. 1. ref. 1. secus
 esset, si oratoria huiusmodi pri-
 uata auctoritate constructa sint,
 etiamsi in eis diuina officia de
 Episcopi licentia celebrètur, quia
 non ob id censentur perpetuò, &
 immutabiliter, seu simpliciter di-

- cata cultui diuino *Bonacin. d. pun. 16. §. 4. nu. 14. Sylu. loco cit. clar. d. q. 30. vers. sed quid dicendum, vbi de communi.* in dubio autem præsumuntur auctoritate Episcopi fundata, si campanam publicam habeant, vel si publicè in eis celebretur admittendo quoscunque ad diuina officia *Bonacin. in tract. de legib. disp. 3. q. 7. pun. 4. n. 15. & de Censur. in par. disp. 2. q. 3. pun. 16. §. 4. n. 15.* vel si instituta sint sub nomine alicuius sancti, & visitentur ab Episcopo *Dian. d. par. 6. tract. 1. resolutione. 6.*
- 32 Addit *Clar. loc. cit. vers. in hoc autè,* scholàs, hoc est collegia Doctorũ, seu scholarium eadem immunitate gaudere: quamuis contrarium teneant alij Doctores *apud Gabr. commun. concl. lib. 6. tit. de pia causa concl. 1. n. 19 & 20.* vbi dicit, quod quamuis dicantur loca pia, non tamen habent priuilegia alijs locis pijs concessa.
- 34 Eadem gaudet immunitate palatium Episcopi non solum si sit intra 40. passus *c. Episcopus vitem dist. 41. & c. id constituimus 17. q. 4.* in quo conueniunt omnes Doctores, sed etiam quando situm est extra 40. passus, *ut d. glos. in d. c. id constituimus ver. vel domo Bellet. d. §. 4. n. 35.* vbi dicit, hanc esse communem sententiam, & alij plures, quos refert, & sequitur *Dian. p. 1. tract. 1. resol. 27.* etiam si non habeat oratorium, in quo missa celebretur *idem Dian. par. 4. tr. 1. res. 95. & par. 6. tr. 1. res. 4.* vbi ref. 5. hoc priuilegium extēdit etiam ad palatia, seu domos Episcoporum titularium, vel extra Diœcesim existentium, *quicquid in contrarium dicat Vulp. in Prax. Iudic. cap. 3. n. 19. Clar. d. q. 30. vers. scias etiam, & alij apud Bonacin. d. pun. 16. §. 4. n. 11.* ratio potissima est, quia hæc immunitas concessa est propter dignitatem personæ, ac propter muneris sanctitatem, quemadmodũ tota familia Episcopi quamuis laica eius intuitu gaudet priuilegio fori, & ideo etiam palatia S. R. E. Cardinalium immunitate gaudēt, *ut d. Clar. d. q. 30. vers. item adde,* quod intellige extra urbem Romæ *Dian. p. 1. tr. 1. res. 37. & par. 6. tr. 1. res. 5.* hoc enim priuilegium non seruatur in vrbe, vt consulatur bono publico, & delinquentes puniantur, qui vix puniri possent, si huiusmodi priuilegium obseruaretur, *ut nota t Bonacin. de Censur. in part. disp. 2. q. 3. pun. 16. §. 4. n. 12.*
- 37 Quare existens etiam supra tectum palatij Episcopalis, aut aliarum domorum ecclesiæ intra tamen citatos fines *iuxta c. sicut antiquitus,* gauderet immunitate *Mar. Italia de immun. eccles. cap. 4. §. 9. n. 42. & 25. Peregrin. cod. tract. cap. 4. n. 40. & 41. Sperell. decis. 63. n. 8. & seq. Bonacin. d. pun. 16. §. 4. nu. 19.* tum quia existens supra tectum loci immunis dicitur esse intra situm eiusdem loci, tum quia domus ex tribus constat, fundamento, pariete, & tecto *glos. in l. cum qui ades ver. consent. ff. de vsucap. & ideo nõ debent huiusmodi partes integrales diuerso iure censeri d. l. cum qui ades Mar. Ital. vbi sup. n. 25. Sperelli. loco cit.*
- 38 Ad iudicem autem ecclesiasticũ spectat cognoscere, si controuersia

fia sit, an reus captus fuerit in loco sacro, vt dicunt DD. quos refert, & sequitur Dian.par.3. tr.1. ref.32. quemadmodum si reus captus à iudice laico dicit, se esse clericum, huius rei cognitio ad ecclesiasticum Iudicem similiter pertinet *cap. si iudex de sent. excom.* Quæres an confugiens ad sacerdotem sacram Eucharistiam gestantem gaudeat immunitate?

39 Affirmatiuam sententiam tenet communiter Doctores propter reuerentiam tanti sacramenti *Clar. §. fin. d. q. 30. vers. ultimo quæro Ambrosin. de Immun. eccles. cap. 10. n. 9. Duard. in Bull. Cæn. Dom. lib. 2. cap. 15. 7. 16. n. 8. Bellett. Disqui. cleric. p. 1. tit. de fauor. cler. real. §. 4. n. 38 Vulp. in Prax. Iud. c. 3. n. 16. & 17. & banc esse magis communem opinionem dicit Farinac. tom. 1. de Carcer. q. 28. num. 11. quod procedit etiam si non tangat sacerdotem, sed solum sit in cubiculo, vbi sacerdos cum Sanctissimo Sacramento moratur pro comunicando infirmo *Dian. par. 1. tract. 1. ref. 28. contra Bonacin. de Censur. in partic. disp. 2. q. 3. pun. 16. §. 4. n. 27. in fin.**

41 Eadem immunitate gaudet qui vel hastam Baldachini defert, vel se immiscet personis prosequentibus Sanctissimum Sacramentum, quia isti vna cum sacerdote conficiunt vnâ ecclesiam *arg. l. ius quis C. ad l. Iul. maiest. ita Mar. Ital. de Immun. eccles. lib. 1. c. 4. §. 10. in fin. Peregr. eod. tract. c. 4. nu. 79. in fin. Dian. d. ref. 28. Sperell. dec. 49. n. in 6.*

42 Secus esset, si quis confugeret ad

sacerdotem non deferentem Sanctiss. Sacramentum: tunc enim non gauderet immunitate, quamuis illum amplecteretur, & posset Curia secularis reum à Sacerdote auellere, etiam si Sacerdos deferret oleum sanctum *Ricc. decis. 88. num. 5. par. 3. Dian. d. ref. 28. gauderet tamen hac immunitate Sacerdos ipse, qui indutus cotta, & stola extra ecclesiam incederet ecclesiastica officia exequendo, vel ad deferendum defunctum in Ecclesiam, vel ad ministrandum oleum sanctum, quia eadem reuerentia, quæ debetur ecclesie, debetur etiam Sacerdoti, dum in habitu sacerdotali diuina ministrat officia, vt decisum refert Locatell. de Question. Iudic. inspect. §. n. 164. Dian. par. 6. tract. 1. ref. 25. in fin.*

S. II.

Quinam gaudeant ecclesiastica immunitate.

44 Omnes ad ecclesiam confluentes, etiam si grauissima & enormia delicta commiserint, gaudent immunitate, exceptis tantum casibus *in d. Const. Greg. XIV. contentis*, vt tradunt communiter recentiores; quia Gregorius in d. constit. priuilegium immunitatis ad vnâ tantum formam, ibi expressam reduxit auferendo facultatem aliter iudicandi, & interpretandi, & ideo cum exceperit certos casus, consequenter voluit, vt in ceteris omnibus non exceptis immunitas seruetur nulla